

Tijdschrift of strijdschrift

“Het heeft bij het bestuur een punt van overweging uitgemaakt of het eerste nummer van het TANDHEELKUNDIG TIJDSCHRIFT van een inleidend woord diende vergezeld te gaan; de overweging echter, dat deze aflevering ook in handen komt van niet-leden der “Nederlandsche Tandmeesters-Vereeniging” en enkele belangstellenden, versterkte het bestuur in de meening, dat voor hen een “woord vooraf” niet ondienstig, zoude zijn”.

Dit citaat, uit het allereerste commentaar dat in het *Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde* (NTvT) verscheen, laat zien dat het redactioneel bestemd was voor niet-ingewijden (*Ned Tijdschr Tandheelkd* 1894; 1: 5-6). De reden hiervoor was, dat de eerste uitgaven van het tijdschrift ook bedoeld waren om te dienen als orgaan van de Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging. Daarnaast werden voor iedereen bestemde artikelen opgenomen. Dit konden originele stukken zijn, maar ook stukken die elders gepubliceerd waren en waarvan het bestuur vond dat ze van algemeen belang waren. Deze mix leverde in de eerste plaats verschillende artikelen op over de strijd tegen degene die de tandheelkunst onbevoegd uitoefenden. Waar tegenwoordig volstaan wordt met een enkel artikel over patiëntenrechten, leken de eerste edi-

ties van het NTvT soms meer op het *Tijdschrift voor Gezondheidsrecht* dan op een tandheelkundig tijdschrift. Overigens is dit niet verbazingwekkend, aangezien de tandmeester zich een plaats moest bevechten binnen de grote groep van min of meer opgeleide personen die zich met de tandheelkunst bezighielden. Behalve bijdragen die een directe relatie hadden met de emancipatie van de tandarts, bevatte het tijdschrift ook praktische tips van lezers. Opvallend is dat de hygiëne al heel snel een rol speelde. Dit is niet verwonderlijk, aangezien dit een van de punten was waarop de echte tandmeester zich kon profileren ten opzichte van zijn minder opgeleide concurrenten. Zo raadde een inzender al in 1894 aan om het handinstrumenten schoon te vegen aan watten die in een antisepticum gedrenkt waren: *“Het is eenvoudig, doeltreffend en bovenal zeer zinnelijk; voor iederen patiënt wordt de inhoud van het potje vernieuwd”* (*Ned Tijdschr Tandheelkd* 1894; 3: 163-164).

Het derde bestanddeel van de redactionele mix bestond uit wetenschappelijke bijdragen, die niet zozeer gezien moesten worden als praktische tips van de ene tandarts aan de andere, maar die ingingen op de werking van verschillende therapieën. Dit leverde intrigerende vragen op naar de bloedstelpende werking van terpentijn of de chemische samenstelling van email en cement. Ook deze bijdragen kunnen gezien worden als stappen in de emancipatie van de tandarts. Goot de barbier of de charlatan op de markt terpentijn in een wond omdat dit altijd zo goed beviel, de wetenschappelijk georiënteerde tandmeester wilde weten waarom deze therapie dit effect had.

Bovenstaande voorbeelden zijn een goed redactioneel opstapje naar de digitalisering van het historisch archief, dat door de inspanningen van directielid Louis Hofman nu krap een maand voor de abonnees beschikbaar is via de website. Natuurlijk zijn de directie en de redactie van het tijdschrift er trots op dat de lezer nu ook de eerste afleveringen van het tijdschrift via de website in kan zien. Een archief is meer

Alle artikelen van
106 jaargangen online

Historisch Archief
1894-1999

dan een verzameling rariteiten waarover men zich kan verbazen. Zeker in deze tijd waarin volop gekeken wordt of veel werk in de tandheelkunde niet gedaan kan worden door bijvoorbeeld tandartsassistenten die een beperkte opleiding hebben genoten, maar die zich wel verdiept hebben in de technische aspecten van een heel klein onderdeel van de tandheelkunde, is het nuttig om te zien op welke manier de eerste tandartsen zich juist van deze groepen onderscheidden.

De eerste scribenten zouden zich in hun graf omdraaien wanneer ze hoorden dat tandartsassistenten door sommigen in staat worden geacht derde molaren te extraheren of zenuwbehandelingen te doen. Wat ze waarschijnlijk wel zouden kunnen waarderen is de aandacht voor evidence-based tandheelkunde en, samenhangend hiermee, voor richtlijnen. Vooral op dit laatste punt hoopt het tijdschrift nog lang een bijdrage te kunnen leveren aan de emancipatie van de beroepsgroepen van tandartsen en mondhygiënisten. En om het eerste redactioneel maar weer te citeren: *“Het bestuur is zich de groote verantwoordelijkheid, die op zijne schouders is gelegd, ten volle bewust. Het aanvaardt die in het volste vertrouwen, dat het door de leden evenzeer als door hen, die de tandheelkunde in ons land beoefenen, ijverig zal worden gesteund en het hem aan bijdragen groot of klein — niet zal ontbreken”.*